

Szeged harca a pénzválság ellen.

— Pillich Kálmán indítványa. —

(Saját tudósítónktól.) A pénzkrisisnek, amely a tönk szélére sodorta ennek az ország-nak üzleti életét, napról-napra fojtogatóbb az ereje. A nemrég még fényes vállalkozások kipusztulnak, az újabb alakulásokat pedig még csirájában megöli a hitelviszonyok megdöb-bentő sülyedése. Rombadól a közgazdasági élet igen sok pompás alkotása, amelyeket év-tizedek lázas munkája épített, kárbavész minden nagyszerű elgondolás, amely a közgazda-sági életet kiragadhatná a feneketlen sárten-gerből. Mintha meszet cseppentettek volna a gazdasági élet vérkeringésébe, úgy összerop-pant és kihült a test.

A Délmagyarország már több ízben rámu-tatott arra a kinos helyzetre, amelyben a sze-gedi pénzpiac sinylődik. Vállalatok, amelyek a legjogosabb reménnyel indultak utnak, már a küzdelem kezdetén kitűzik a gyászlobogót. Napról-napra szaporodik a csődök száma. Ar-ról nem is beszélünk, hogy ebben a városban alig akad vállalat, amelyet megkímélne a hir, *fizetési zavarokkal küzd.* Mert képtelenség le-győzni az akadályok számtalan fajtáját, amelyet elibük gördít a pénzválság. Az üzleti élet csa-pásának ez a szédületes rohanása arra indította az illetékes tényezőket, hogy a kormány fülébe harsogják a veszedelmet. A tétovázás, a pénz-krisis csapásainál való céltalan botorkálás csak elősegítheti a veszedelem romboló hullámszát. A türelem és az értéktelen, üres találgatás már a tetőfokára ért: *cselekedni kell!*

A közvélemény fölriadt, mert a pusztító erejű válság legközvetlenebbül, ekzisztenciájában érinti. A kereskedő és a tanító, a bíró és a kishivatalnok ugyanolyan súlyos mértékben megérti a krízis hatását. A kétségbeesésének kifejezése az az indítvány, melyet a *Délmagyar-ország* akciója nyomán *Pillich Kálmán* törvény-hatósági bizottsági tag terjeszt a *szeptemberi közgyűlés* elé. *Pillich Kálmán* az a javaslata, hogy *Szeged város törvényhatósági bizottsága* *fölíratot intézzen a kormányhoz a pénzpiac helyzetének a szándéka érdekében.*

Az indítvány ügyében munkatársunk be-szélt *Pillich Kálmán*nal, aki a következő igen érdekes nyilatkozatban indokolta meg az indít-ványát:

— A napokban olvastam *Széll Kálmán* cikkét a *Magyar Pénzügyben*, amelyben a pénz-válsággal foglalkozik. Megdöbbenő az az összehasonlítás, amelyet a volt miniszterelnök Franciaország és Magyarország pénzügyi hely-zetéről közöl. Amíg ez az ország uszik az adósságban és tehetetlenül vergődik a köz-gazdasági élet, addig Franciaország polgársá-gának három és fél milliárd franc megtakarított pénze a vagyona, amit kamatoztat. A szüksé-gletek bőséges kielégítésén kívül ilyen horribilis összeg gyümölcsozik a bankokban és más, különösen Oroszországi vállalatokban. És alig van arra remény, hogy a francia milliárdokból ebbe az országba is jusson valami.

— Alig van remény, kétségbeejtő és megdöbbenő az a helyzet, amelyben Magyar-ország pénzügye sinylődik. Valami viharszerű büntény vonul végig az országon, amely meg-sújtja a közgazdasági élet tényezőit. Már is borzalmas a kép, de még nem jutott fölszínre az a sok csapás, amely a pénzkrisisből ered. Különösen Szeged helyzete kétségbeesítő. Az or-szág második városa, de hetetek dolgaiban csak

a hatodik vagy hetedik helyen áll. Amíg Arad lakosságának nyolcvan millió korona betétje van a bankokban, addig Szegednek csak negy-ven-negyvenöt millió, annak is a javarésze a Szeged-Csongrádi Takarékpénztárban van, amely legjobban markában szorítja a pénzt.

— A pénzkrisisnek mindjobban érezhető a nyomasztó hatása és ezzel szemben az új adótörvény még súlyosabb terhet ró a lakos-ságra. Szegednek különlegesen súlyos a hely-zete. A rekonstrukció idején ötven százalék pótdót róttak ki a városra, az új házak azon-ban adómentességben részesültek. A város, hogy kimutassa az erejét, az új házak után is készségesen fizette a pótdót. A királyi biztosság idején ez az összeg mintegy három-százötvenezer koronára rugott, ma pedig nyolcszázazernél nagyobb ez a suma. Itt van aztán a házbér-fillér adó, a vizórak föllállítás következtében a vízdíj emelkedése, az érték-emelkedési- és az ingatlan átruházási adó, csupa ujdonság, amely súlyos terhet ró a polgárságra.

— Pang a kereskedelem, az ipar, az épít-kezés, mindenki sir, panaszkodik. *Nincs pénz!* A bankok bevonják a hitelt, újat pedig nem adnak. *Csak egy-két év előtt is milyen nagy volt a vállalkozási kedv, — most pedig rémitő a csend.* Már addig jutottunk, hogy több a kínálat, ment a kereslet. Az ujságok apróhí-rdetéséből is látható, hogy mindenkinek van valami eladni valója, új életpálya, kényszerítő körülmények és kitalált cimeken, venni azon-ban alig akar valaki.

— A termés is kedvezőtlen, szemben a hengegő statisztikai kimutatással, még nyolc-tíz métermázsáról beszél. A valóság az, hogy például a tápéi buzaföldeken, amelyet október elsejétől háromszoros haszonbér mellett adott bérbe a város, csak három-négy mázsa a ter-més, annak is a negyedrésze bors és pizsok.

— Az indítvány, amelyet a szeptemberi közgyűlés elé terjeszték, úgy gondolom, hogy kifejezője lesz a közhangulatnak. *Most már csak a kormány támogatása segíthet, amely nem késhet sokáig.*

Nikita protezsál. *Velencéből* jelentik: Tarnovszka grófnő Nikita montenegrói király közbenjárására kapott kegyelmet az olasz királytól. *A grófnő távoli rokona Nikitának*, aki hivatkozott arra, hogy az elítéltnék két zsenge-koru gyermeke van és így sikerült részére a kegyelmet kieszközölnie. A montenegrói ki-rály tudvalevőleg apósa Viktor Emánuelnek és így Nikitának elég könnyű dolga lehetett királyi veje szívét meglágyítani. Az érdekes leleplezés Olaszországban nagy feltűnést kelt.

NEMÉNYINÉ FOGMŰVESTERME

Kárász-utca 6a. sz.

alatt létezik. Készít mindenféle fogmunkákat kaucsukban és aranyban. Vidékiek 24 óra alatt lesznek kielégítve. — Bármilyen javítás hat óra alatt elkészül.

522

A színház dolgairól.

1910. évi május hó 3-án Almássy Endre, mint a szegedi városi színház művezető-igaz-gatója benyújtotta a város tanácsához a vá-rosi színház bérbevételére vonatkozó pályá-zatát, s dacára annak, hogy a pályázat elől-járójában kijelentette, mikép „különleges ígé-reket nem tesz”, mégis nagyjában vázolta mindama törekvéseit és ígéreteit, amelyeket „művészi becsvágya megvalósítani kíván”. A színház általa ismert tradícióira hivatkoz-va, abbeli óhajának adott kifejezést, hogy „ennek a nagyraihivatott városnak művészet-szerető közönsége megtalálja minden irányu igényeinek teljes kielégítését”. Elismeri a sze-gedi közönség jogos igényeit és kívánságait és annak értelmében óhajítja társulatát szer-vezni, főleg tekintettel arra, hogy olyan éne-kes személyzete legyen, amellyel a szerződés-ben kikötött operai előadásokat, *nemcsak kö-telességszerűen, de valóban elsőrendű együt-tessel adhassa elő s megvalósítani fogja* ab-beli elhatározását, hogy a szegedi színház-nak *17—20 betanult operája legyen.* Hang-súlyozta továbbá, hogy a fővárosi szinpa-dokon háléltalanná vált népszínművet és népdrámát erősen kultiválni fogja és végül a rendezői állásra vonatkozólag azt az ígé-retet tette, hogy országos nevű, teljes irodal-mi tudásu egyént kíván alkalmazni, akinek alkalmaztatására nézve előzően ki fogja kér-ni a színügyi bizottság és illetve a város ta-nácsának beleegyezését.

Hogy e nagyhangu kijelentésekből a ké-sőbb szegedi szinigazgatóvá vált pályázó mit és mit nem váltott be, azt a szegedi közön-ség, sajnos, a legjobban tudja, valamint azt is, hogy más *szellemi szórakozás hiányában kénytelen a színházba járni*, akármilyen fö-gyatékos és sokszor lesújtó kritikát provo-káló előadásokat kénytelen végignézni.

A szegedi színház tradíciói azonban alig-ha ismerősek a szinigazgató előtt, mert kü-lönben nem merne visszagondolni 27 évvel ezelőtti időre, amikor Nagy Vince szinigaz-gató társulatában Vadnay Vilma, Hunyadi Margit, Láncezy Ilka, Nagy Ibolyka, Ditrói Mór, Engres Kálmán, Szirmai Imre és Ditrói Sándor országos hírnévű művész egyéniségek foglaltak helyet. Minthogy a szinigazgató pályázatában különösen kiemelte az operai előadásokat, azoknak szándékolt magas ni-vóját és a betanult operák tekintélyes lét-számát konstatálnunk kell, hogy ebből ígé-retével alaposan adós maradt, mert sem a kellő és helyes szereposztással, sem pedig a megfelelő énekes személyzettel, még ke-vésbé a betanult operák sorozatos létszá-mával találkozni nem volt szerencsénk. Sőt az elmúlt esztendőben megtörtént az az eset, hogy a pályázat hangzatos ígéretei mel-lett csak úgy volt lehetséges egy operát elő-adni, hogy az aradi színházról kellett két énekest kölcsön kérni. Arról pedig nem is kell bővebb eszmecséret folytatni, hogy az énekes gárdájának tenoristája nem volt, de még az idén sincs.

Hasonlóképpen adós maradt a szinigaz-gató a „háléltalanná vált népszínmű kultí-válásával”, amely műfajnak ápolását pedig elsőrendű tervének tartotta, nemkülönben a „csupa új és modern diszletek beszerzésével.”

Minderre visszatérni pedig azért volt szükség, mert a pályázat hangzatos ígéretei-nek megvalósítását nem kötötte a szinigaz-gató abbeli szándékához, amelyet beköszön-tésekor rögtön megvalósítani kívánt s ame-lyet a második színházi évad küszöbén sike-rült is keresztül vinnie. A színházi helyárok jogosulatlan felemelésére kívánunk ezzel rá-mutatni, amely tényével a legkétségteleben-ből illusztrálta a szinigazgató a már eddig-elé is a köztudatba átment abbeli elvitázha-tatlan momentumot, hogy a színház meg-szünt kulturintézmény lenni és azzal az igaz-gató a közönséges üzleti vállalkozás terére lépett. Elismeri ezt egyébként maga Szeged szab. kir. város tanácsa is, amikor a máso-